

Azərbaycan Respublikası
Əqli Mülkiyyət Agentliyinin 2022-ci ildə
görülmüş işlər barədə Hesabatının Qısa icmalı

2022-ci il Azərbaycan Respublikası özünün hərtərəfli uzunmüddətli inkişafının keyfiyyətə yeni strateji mərhələsinə daxil olmuşdur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2 fevral 2021-ci il tarixli, 2469 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər” bu mərhələdə dövlətimizin hədəflədiyi məqsədlərə nail olmaq üçün uyğun siyasət və islahatlar çərçivəsini formalaşdırmışdır. Həmin sənəddə milli prioritetlər sırasına daxil edilmiş “dayanıqlı artan rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyat” və “rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanı” istiqamətlərindən irəli gələn və reallaşdırılmalı olan innovasiya siyasəti daim əhəmiyyəti artan əqli mülkiyyət sistemi qarşısında da böyük vəzifələr qoymuşdur.

Dövlət başçısının 2022-ci il 22 iyul tarixli 3378 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nda Əqli Mülkiyyət Agentliyinin qarşısında duran vacib vəzifələr açıqlanıb. Bu sırada “İnnovasiya ekosisteminin inkişafı” istiqaməti üzrə əqli mülkiyyət hüquqlarının beynəlxalq səviyyədə qeydiyyatının stimullaşdırılması; effektiv patent qeydiyyatı prosedurlarının qurulması və əqli mülkiyyət hüquqları ilə bağlı məlumatlılığın artırılması; həmçinin patent məlumatlarının beynəlxalq göstəriciləri əsasında ölkənin texnoloji profilinin (patent landşaftının) və tədqiqat istiqamətlərinin müəyyən edilməsi və texnologiya inkişaf səviyyəsinin qiymətləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Sadalanan tapşırıqlarla bağlı ötən ildə geniş iş aparılıb.

Bununla yanaşı, digər dövlət qurumları ilə birgə Tədbirlər Planında müəyyən edilmiş fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq Agentlik Azərbaycan məhsullarının və “Made in Azerbaijan” brendinin hədəf bazarlarda aktiv təşviqi və bu brend altında ixrac olunan məhsulların həcmünün artırılmasında, mədəni və yaradıcı sənayelərin dinamik inkişafının təmin edilməsi və bu sahədə ixrac potensialının gücləndirilməsində, həmçinin hüquqi və tənzimləyici infrastrukturun yaradılması, o cümlədən normativ hüquqi, statistika bazasının, əqli mülkiyyət, eləcə də idarəetmə üzrə mexanizmlərin formalaşdırılmasında fəal iştirak edir.

Startapların inkişafı üçün zəruri İKT infrastrukturunun gücləndirilməsi və istedad ehtiyatlarının yaradılması, o cümlədən vençur maliyyələşmə mexanizmlərinin formalaşdırılması və dövrün sonuna startapların inkişafı üçün istedad ehtiyatının artması və infrastrukturun inkişafı sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılmışdır və bu iş davam edir.

“Elmi tədqiqatların və innovasiyaların inkişafının, elm və təhsilin inteqrasiyasının təmin edilməsi” fəaliyyət istiqamətinə uyğun olaraq elmi potensialın gücləndirilməsi sahəsində təşviq mexanizmlərinin formalaşdırılması, Azərbaycan elminin daha da inkişafı və dünya səviyyəsində mövqeyinin yüksəlməsi Agentliyin görəcəyi işlər sırasındadır.

Həmçinin innovasiyaların dəstəklənməsi və stimullaşdırılması, mədəni və yaradıcı cəmiyyətin inkişafının təşviqi, Azərbaycan mədəniyyətinin təbliği çərçivəsində yaradıcılıq sahələrinin inkişafının dəstəklənməsi və Azərbaycanda mədəniyyətin və yaradıcı sahələrin inkişafına dəstəyin verilməsi Agentliyin qarşısında duran prioritet vəzifələr sırasındadır.

Beləliklə, Əqli Mülkiyyət Agentliyinin hesabat ilində fəaliyyətinin başlıca istiqaməti ölkənin innovasiya siyasətinin həyata keçirilməsinə xidmət etmək üzərində qurulmuşdur. Əqli mülkiyyət institutunun yeni çağırışlara uyğun dəyişmiş konteksti və konseptual evolyusiyası Agentliyin yalnız xidməti sahə olması, əqli mülkiyyət obyektlərinin ekspertizasının aparılması və qorunma sənədlərinin verilməsi ilə kifayətlənmir, qorunmanın səmərəliliyini nəzərə alan, analitik trendləri ölçən, bazarın rəqabət qabiliyyətinə təsir göstərən və bununla iqtisadi funksiyalar daşıyan, həmçinin qorunan obyektlərin sosial hissəsini təhlil edən struktura və innovasiyaların fəal aktoruna çevrilir. Yeni inkişaf mərhələsində ölkəmizdə baş verən konseptual yeniliklər əqli mülkiyyət ekosisteminin institusional dəyişikliklərini zəruri etmiş və bu istiqamətdə önəmli addımlar atılmışdır.

Dövlət başçısının uzaqgörən siyasətindən irəli gələn institusional islahatlar çərçivəsində yaradılan Əqli Mülkiyyət Agentliyi həm müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar, həm də sənaye mülkiyyəti (ixtirlər, faydalı modellər, sənaye nümunələri və əmtəə nişanları) sahələrini əhatə edir. Dövlət-inzibati funksiyaları yerinə yetirən publik hüquqi şəxs olaraq Agentlik öz fəaliyyətini büdcə vəsaitləri ilə yanaşı, fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əldə olunan vəsaitlər və tranzaksiya xərclərini nəzərə alan optimal üsullarla idarə olunma hesabına qurmuşdur. Eyni zamanda Agentliyin tabeliyində fəaliyyət göstərən Respublika Elmi-Texniki Kitabxanası, Texnologiyaların Kommersiyalaşdırılması və Transferi Mərkəzi, Patent və Əmtəə Nişanlarının Ekspertizası Mərkəzi və Əqli Mülkiyyət Hüquqlarının Təminatı Mərkəzinin fəaliyyəti də Agentlik tərəfindən əlaqələndirilir. Əqli mülkiyyət sahəsində aparılan konseptual və institusional islahatlar hesabına

yaradılmış bu cür özünəməxsus unikal idarəetmə modeli əqli mülkiyyətin yeniləşən mahiyyətinə uyğundur, sistemli xarakter daşıyır, ölkədə həyata keçirilən iqtisadi islahatlara xidmət edir və öz töhfəsini verməkdədir.

Əqli mülkiyyət hüquqlarının qorunması və təminatı sahəsində normativ hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi ilə bağlı layihəsi Agentlik tərəfindən hazırlanmış 1 Qanun qəbul edilmiş, Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən 4 Fərman imzalanmış, Nazirlər Kabinetinin 4 Qərarı və 3 Sərəncamı qəbul edilmişdir.

İnfrastrukturun təkmilləşdirilməsi və institusional dəyişikliklər sahəsində Agentlikdə yaradılan sənaye mülkiyyəti obyektlərinin qeydiyyatı ilə bağlı iddia sənədlərinin qəbulunun həyata keçirildiyi "Patentlərə, Əmtəə Nişanlarına Açıq Hədəf" (PƏNAH) rəqəmli informasiya sistemi xüsusi olaraq qeyd olunmalıdır. Bu sahədə tətbiq edilən "vahid pəncərə" və "istənilən yerdən xidmətə əlçatanlıq" prinsipi açıqlıq, operativlik və şəffaflığı təmin etmiş, ixtira və patent fəallığının artmasına müsbət təsir göstərmiş, həmçinin dövlət xidmətlərinin səviyyəsini yüksəltmişdir.

İnfrastrukturun yeni layihələri sırasında yaradılmış "Çağrı mərkəzi"nin fəaliyyəti əqli mülkiyyət obyektləri, o cümlədən sənaye mülkiyyəti obyektlərinin qeydiyyatı sahəsində göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin, habelə ixtira və patent fəallığının daha da artmasına müsbət təsirini göstərmişdir. İl ərzində əqli mülkiyyət məsələlərinə dair "Çağrı Mərkəzi" vasitəsi ilə daxil olmuş 31730-dan artıq müraciət cavablandırılmışdır. Keçirilmiş sorğulara əsasən "Çağrı mərkəzi"nin fəaliyyəti ictimai rəydə ən yüksək qiymət alıb.

Digər infrastruktur yenilik ölkəmizdə innovasiya ekosisteminin inkişafı, ixtiraçılıq fəaliyyətinin təşviqi və əqli fəaliyyət nəticələrinin kommersiyalaşdırılması və transferinə dəstək verilməsi məqsədilə yaradılmış Agentliyin tabeliyində olan Texnologiyaların Kommersiyalaşdırılması və Transferi Mərkəzi ilə bağlıdır. Mərkəzin Nizamnaməsi və strukturu Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 18 mart tarixli 99 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Mərkəzin fəaliyyəti Agentliyin əldə etdiyi vəsait hesabına həyata keçirilir. Bu istiqamətdə görülən tədbirlərə dəstək məqsədilə "Texnologiyaların Kommersiyalaşdırılması və Transferi Mərkəzinin yaradılmasına dair Yaddaş kitabçası" (Azərbaycan və rus dillərində) və "Əqli mülkiyyət və elmi-tədqiqat işlərinin kommersiyalaşması" kitabçası çap edilərək yayılmışdır.

Həyata keçirilən digər infrastruktur layihəsi Agentliyin tabeliyində olan Patent və Əmtəə Nişanlarının Ekspertizası Mərkəzinin və Əqli Mülkiyyət Hüquqlarının Təminatı Mərkəzinin birgə təsisçiliyi ilə Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının təlim mərkəzlərinin statusuna bərabər olan "Əqli Mülkiyyət Milli Təlim Mərkəzi"nin yaradılmasıdır.

Agentliyin nəzdində Bakı Dövlət Universitetinin Əqli Mülkiyyət Hüququ kafedrasının filialı yaradılmış, tələbələrin təhsili üçün müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş SMART tipli auditoriyalar ayrılmışdır.

Son illər əqli mülkiyyət sahəsində aparılan məqsədyönlü işlər ölkəmizin beynəlxalq reytinglərdə mövqelərinin möhkəmləndirilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Dünya İqtisadi Forumunun sonuncu Qlobal Rəqabətqabiliyyətlilik İndeksi üzrə Hesabatına görə (2022-ci ilə görə Hesabat hələlik dərc olunmamışdır), Azərbaycan 141 ölkə arasında "əqli mülkiyyətin qorunması" göstəricisinə görə 30-cu yeri tutur və bu göstərici üzrə ölkəmiz MDB dövlətləri arasında 1-ci yeri tutur və bir çox Avropa ölkələrini qabaqlayır.

132 ölkəni əhatə edən "Qlobal İnnovasiya İndeksi (Qİİ) 2022 Hesabatı"nda Azərbaycan "İnnovativ resurslar" alt indeksi üzrə reytingdə 79-cu yeri tutur. "Tədqiqat və inkişaf" inteqral göstəricisində ölkəmiz mövqeyini yaxşılaşdıraraq 76-cı yerə yüksəlib. "İnnovasiya əlaqələri" istiqaməti üzrə Azərbaycan 56-cı yerdə qərarlaşıb. Əqli mülkiyyət obyektləri ilə müəyyən edilən qeyri-maddi aktivlərin göstəriciləri üzrə ixtiralar 71-ci və faydalı modellər 49-cu yeri tutur.

2022-ci ildə daha bir beynəlxalq təşkilat - "Mülkiyyət Hüquqları Alyansı" ("The Property Rights Alliance") tərəfindən hazırlanmış 129 ölkəni əhatə edən Hesabatda Azərbaycan reytingdə 60-cı yeri tutaraq Ermənistan (63), Gürcüstan (72), Qazaxıstan (75), Rusiya (85), Moldova (95) və Ukraynanı (105) qabaqlayır.

"Əqli mülkiyyət hüququ" qrupunda ölkəmiz Qazaxıstan (86), Moldova (90), Ermənistan (91), Ukrayna (93) və Gürcüstandan (112) irəlidedir, üstəlik "Əqli mülkiyyətin mühafizəsinin dərk edilməsi" göstəricisinə görə Azərbaycan reytingdə yüksək 30-cu yeri tutur.

ABŞ Dövlət Departamentinin 2022-ci ildə Azərbaycanın investisiya mühiti haqqında yaydığı hesabatın ("2022 Investment Climate Statements: Azerbaijan") 5-ci bölməsinin "Əqli mülkiyyət hüquqları" hissəsində də ölkəmizdə əqli mülkiyyət hüquqlarının qorunması səviyyəsinin yaxşılaşması qeyd edilmişdir.

Sənaye mülkiyyəti sahəsində dövlət xidmətlərinin illik yekunları. Dövlət başçısının "İxtiraçılıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması haqqında" 2022-ci il 15 iyun tarixli 1716 nömrəli Fərmanı sənaye mülkiyyəti sahəsində fəaliyyətə böyük təkan vermişdir. Fərmana uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 9 dekabr tarixli 439 nömrəli Qərarı ilə "İxtiraların və faydalı modellərin Patent

Əməkdaşlıq Sazişi (PCT) beynəlxalq sistemi vasitəsilə xarici dövlətlərdə patentləşdirilməsi və onların ilk 3 il müddətində qüvvədə saxlanılması üçün Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olan hüquq sahiblərinin ödədikləri xərclərin 50 (əlli) faizinin dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsi Qaydası” təsdiqlənmişdir. Göstərilən sənədlərin icrası çərçivəsində Agentliyin tabeliyində olan Texnologiyaların Kommersiyalaşdırılması və Transferi Mərkəzi tərəfindən qısa müddət ərzində patent sahibləri ilə görüşlər keçirilmiş, vahid rəqəmsal baza yaradılmış, perspektivli patentlərin qiymətləndirilməsi və seçilməsi metodikası hazırlanmış və nəticədə bir neçə patent və patent alma ərafəsində olan əqli mülkiyyət obyektlərinin tətbiqi üçün maliyyə dəstəyinin göstərilməsi barədə təklif irəli sürülmüşdür.

2022-ci ildə Agentliyə ixtira, faydalı model və sənaye nümunəsinin qeydiyyatı ilə bağlı 271 iddia sənədi (keçən illə müqayisədə 83 ədəd çox), o cümlədən ixtiraya aid 213, faydalı modelə aid 27, sənaye nümunəsinə aid 31 iddia sənədi daxil olmuşdur. Bu **artım ixtira fəaliyyətinin stimullaşdırılması nəticəsində baş vermişdir.**

PCT proseduru üzrə Beynəlxalq Büroya göndərilmək üçün ixtiraya dair 10 iddia sənədi, Avrasiya Patent Təşkilatına (APT) göndərilmək üçün ixtiraya dair 39 iddia sənədi daxil olmuşdur. İxtira və faydalı modellərin qeydiyyatı ilə bağlı PCT proseduru üzrə ixtiraya dair 39, faydalı modelə dair 1 iddia sənədi və konvensiya ilkinliyi istənilməklə ixtiraya dair 9, faydalı modelə dair 2 xarici iddia sənədi daxil olmuşdur. **İxtiralar üzrə ekspertizanın müddəti azaldılaraq ümumi qaydaya görə 12 ay təşkil etdiyi halda orta hesabla 8-9 ay ərzində başa çatdırılmışdır.**

Haaqa proseduru üzrə beynəlxalq sənaye nümunələrinə dair 137 iddia sənədinə dair axtarış aparılmış və axtarışı müsbət nəticələnmiş 135 iddia sənədi barədə məlumatlar Agentliyin “Sənaye mülkiyyəti” bülletenində dərc edilmişdir.

2022-ci ildə sənaye mülkiyyəti obyektləri üzrə Dövlət reyestrində ixtiralara dair 108 (onlardan 84 milli, 24 xarici), faydalı modellərə dair 31 (onlardan 21 milli, 10 xarici), sənaye nümunələrinə dair isə 22 patent verilmişdir.

2022-ci ildə ixtira, faydalı model və sənaye nümunəsinə dair qeydiyyatdan keçirilmiş patentlər və onların Beynəlxalq Patent Təsnifatının (BPT), habelə Sənaye Nümunələrinin Beynəlxalq Təsnifatının (SNBT) sinifləri üzrə paylanması aşağıdakı cədvəllərdə göstərilmişdir:

BPT-nin bölməsi		İxtiralara dair patentlərin sayı	
		2022	
		Milli	Xarici
A	İnsanın həyati tələbatlarının təmin edilməsi	12	1
B	Müxtəlif texnoloji proseslər	3	3
C	Kimya; metallurgiya	45	1
D	Toxuma mallar; kağız	2	-
E	Tikinti, mədən işləri	5	16
F	Mexanika; işıqlandırma; isitmə; silah və döyüş sursatları; partlama işləri	8	-
G	Fizika	5	1
H	Elektrik	4	2
Cəmi		84	24

BPT	Faydalı modellərə dair patentlərin sayı	
	2022	
	Milli	Xarici
A	3	5
B	1	2
E	9	-
F	6	1
G	1	1
H	1	1
Cəmi	21	10

SNBT	Sənaye nümunələrinə dair patentlərin sayı
	2022
06	1
07	10
09	2
11	2
19	3
24	1
25	2
30	1
Cəmi	22

2022-ci ildə əmtəə nişanlarının qeydiyyatı ilə bağlı böyük artım - **4457** iddia sənədi daxil olmuşdur. Bu da 2021-ci illə müqayisədə **1189** ədəd çoxdur. Coğrafi göstəricilərə dair daxil olan iddia sənədlərinin sayı **8** olmuşdur (2021-ci ildə **1** ədəd).

2022-ci ildə mahiyyət üzrə ekspertiza prosedurunun müddəti azaldılaraq orta hesabla 3 ay təşkil etmişdir. Ümumi halda ekspertiza 6 ay ərzində keçirilməlidir və bu prosedurun başa çatdırılmasına beynəlxalq təcrübədə 6-12 ay vaxt tələb olunur.

İddiənin sifarişi ilə iddia sənədinin ekspertizası sürətli keçirilə bilər. Bu halda iddia sənədinin baxılmağa qəbul edildiyi tarixdən etibarən onun ekspertizası bir ay müddətində keçirilməlidir. 2022-ci ildə bu müddət də azaldılaraq orta hesabla **15-20** günə endirilmişdir.

2022-ci ildə müvafiq Dövlət reyestrində qeydiyyatata alınmış **2927** əmtəə nişanından **2208-i** milli, **719-u** isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsusdur.

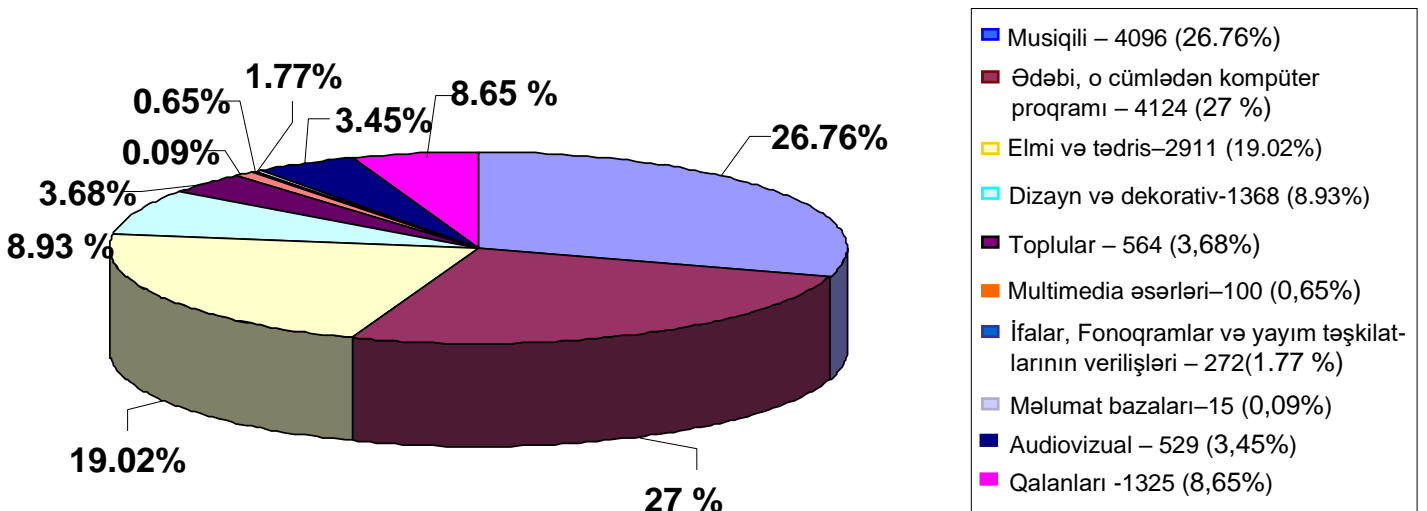
Coğrafi göstəricilərin Dövlət reyestrində milli hüquqi şəxslərə məxsus **2** coğrafi göstərici qeydiyyatata alınmışdır.

44 günlük tarixi zəfərimiz nəticəsində işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın reinteqrasiyası və bu ərazilərdə olan coğrafi göstəricilərin qeydiyyatata alınması qarşıda duran vacib vəzifələrimizdəndir və buna xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Ölkənin texnoloji profili (patent landşaftı). 2022-ci ildə də ötən illərdə aparılmış tədqiqatların davamı olaraq Azərbaycanın texnoloji profili (patent landşaftı) diqqət mərkəzində olub. Belə ki, Azərbaycan rezidentlərinin Beynəlxalq Patent Təsnifatının (BPT) bölmələrinə uyğun olaraq qüvvədə olan patentlərinin (milli ofis) göstəricilərinin "Patent Landşaftı" üzrə paylanması araşdırılıb. Nəticədə qüvvədə olan ixtira patentlərinin çoxu "Kimya və metallurjiya" -113, "Tikinti, mədən işi" – 53 və "İnsanın həyati tələbatlarının təmin edilməsi" - 36 bölmələrinə aiddir. 2021-ci il ilə müqayisədə dəyişikliklər çox olmamışdır. Bununla belə, "Kimya və metallurjiya" üzrə qüvvədə olan ixtira patentlərinin sayı 147-dən 113-ə qədər azalmış, "Tikinti, mədən işləri" üzrə qüvvədə olan patentlərin sayı 42-dən 53-dək artmış, "İnsanın həyati tələbatlarının təmin edilməsi" üzrə qüvvədə olan patentlərin sayı isə 25-dən 37-dək artmışdır. Qüvvədə olan ixtira patentlərinin təhlilinin nəticələri göstərir ki, ölkədə yeni texnologiyaların drayveri rolunu "Kimya"; "Səhiyyə; xilasetmə xidməti; əyləncə"; "Torpaq və ya dağ sūxurlarının qazıntısı; mədən işi" üzrə ixtiralar oynayır və bu texnoloji sahələr, ilk növbədə, Azərbaycanda elmi-texnoloji inkişafın və yeni sənaye sahələrinin yaradılması üçün mümkün prioritetlər kimi nəzərdən keçirilməlidir.

Müəllif hüquqları sahəsində dövlət xidmətlərinin illik yekunları. Hesabat ilində Müəllif hüquqlarının obyektləri olan əsərlər üzrə 388 müəllifin 594 əsəri qeydiyyatdan keçirilmiş, əsərin qeydiyyatı haqqında 616 Şəhadətnamə verilmişdir, o cümlədən "Elektron xidmət" bölməsi vasitəsi ilə 131 müəllifin 169 əsəri qeydiyyatdan keçirilmiş və əsərin qeydiyyatı haqqında 170 şəhadətnamə verilmişdir. Həmçinin, hüquqların verilməsinə dair 42 müəllif müqaviləsi qeydiyyatdan keçirilmişdir.

**1996-2022-ci illərdə qeydiyyatdan keçirilmiş əsərlərin ümumi sayı (faizlə)
(on-line qeydiyyat daxil olmaqla)**

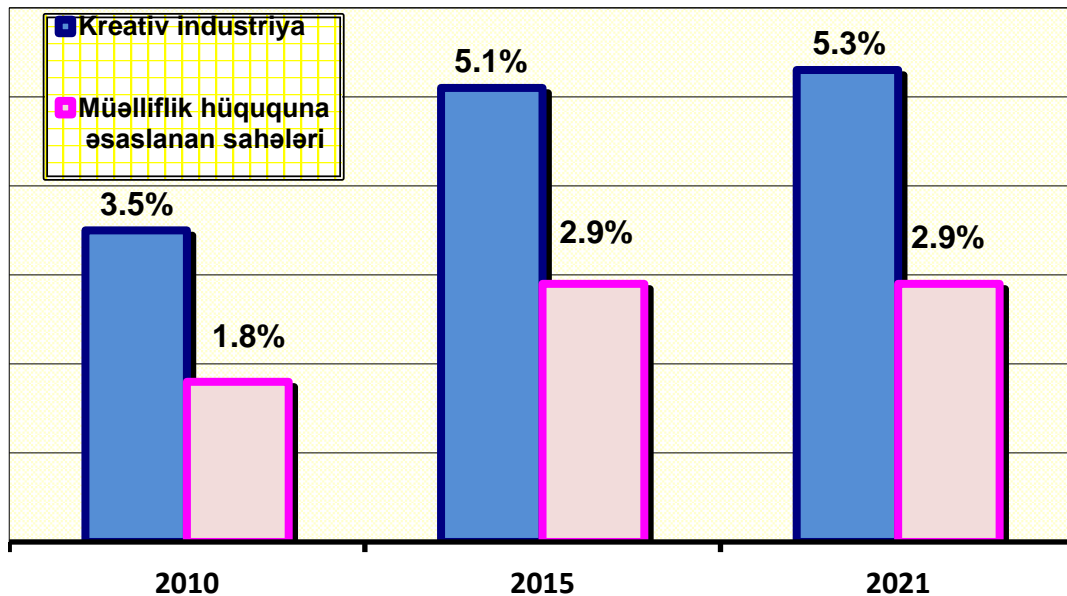

Əsərlərin rəsmi qeydiyyatının tətbiq edildiyi 1996-cı ildən 2022-cü il 31 dekabr tarixinədək Agentlikdə ümumilikdə **14855 əsər** (bunlardan 956 əsər "Elektron xidmət" bölməsi vasitəsi ilə) və əlaqəli hüquqların obyektləri qeydiyyatdan keçirilmişdir.

Müəlliflik hüququna əsaslanan kreativ sənaye sahəsində 2022-ci ildə əvvəlki ilə aid milli iqtisadiyyat sahələri üzrə faktiki statistik göstəricilər və dövlət büdcəsi rəqəmləri təhlil edilmiş, bu

sahələrdə istehsal həcmnin 4990,0 mln. manat olduğu müəyyən edilmişdir. **Bu da ölkənin ÜDM-nin 5,3%-ni təşkil edir və hazırda inkişaf etmiş ölkələr səviyyəsindədir.** Müəlliflik hüququna əsaslanan sahələrin payı son 11 ildə artaraq 1,8%-dən 2,9%-ə yüksəlmişdir. Bu sahənin inkişafının vacib göstəriciləri olan əsas müəllif hüququ industriyasının sahələri, istehsalları və digər bölmələri üzrə 2779,9 mln. manat (2,9%), qarşılıqlı asılılıq münasibətlərində olan sahələr üzrə 830,7 mln. manat (0,9%), müəllif hüququna qismən əsaslanan sahələr üzrə 477,2 mln. manat (0,5%) və industriyanın köməkçi sahələri 902,2 mln. manat (1,0%) təşkil etmişdir.

Azərbaycanın kreativ industriyasının, o cümlədən müəlliflik hüququna əsaslanan sahələrin ÜDM-də payı (2022-ci ilin 1 yanvarına olan vəziyyətə görə)

Kollektiv idarəetmə təşkilatlarının fəaliyyətinə dəstək verilməsi bu sahədə yaradılmış ictimai birliklərin işinin səmərəliliyinin artmasına müsbət təsir göstərmişdir. Hesabat ilində "Rəqəmli və Audiovizual Yayım Sənayesi" İctimai Birliyi dövlət qeydiyyatına alınmış və Agentlikdə akkreditasiyadan keçirilmişdir. Yeni İctimai Birlik ifaçıların, fonogram istehsalçıların və yayım təşkilatlarının əmlak hüquqlarının kollektiv əsasda idarəçiliyini həyata keçirir. Öncə fəaliyyətə başlamış "Müəllif Hüquqları Uğrunda" İctimai Birliyi ilə əməkdaşlıq genişləndirilmişdir.

Agentliyin dəstəyi və tabeliyində olan Əqli Mülkiyyət Hüquqlarının Təminatı Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə "Müasir mərhələdə müəlliflərin və əlaqəli hüquq sahiblərinin hüquqlarının qorunması üzrə Kollektiv İdarəetmə Təşkilatlarının fəaliyyətləri" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilmiş, konfrans iştirakçıları kollektiv idarəetmə təşkilatları arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi barədə birgə bəyanat imzalamışlar.

Əqli mülkiyyət hüquqlarının təminatı Agentliyin fəaliyyətində vacib istiqamətlərdəndir. Hesabat ilində pozulmuş müəllif hüquqlarının bərpası ilə bağlı daxil olmuş 10 yazılı müraciət qanunvericiliyin tələblərinə uyğun araşdırılmış və müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir. Agentliyin ictimai əsaslarla fəaliyyət göstərən "Hüquq məsləhətxanası" 2022-ci ildə də müəlliflər və digər hüquq sahibləri tərəfindən qaldırılan məsələlərin həllində, həmçinin iddia ərizələrinin tərtib edilməsində köməklik göstərmişdir.

Agentliyin nümayəndələri əqli mülkiyyət obyektləri ilə bağlı müxtəlif məhkəmə instansiyalarında keçirilmiş 50-ə yaxın iş üzrə 130-dan çox məhkəmə iclasında iştirak etmiş, hər bir iş üzrə ekspert rəyi hazırlanmış və məhkəmələrə təqdim edilmiş, bir sıra maarifləndirmə tədbirləri keçirilmişdir. Belə ki, 2022-ci ilin 17-18 may tarixlərində Agentliyin, Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyası və CLDP-nin birgə təşkilatçılığı ilə hakimlər üçün "Əqli mülkiyyət barədə məhkəmə qərarı" mövzusunda təlim-seminar keçirilmişdir.

Agentliyin Sənaye mülkiyyətinin mühafizəsi sahəsində mübahisələrə baxan Apellyasiya Şurasına 243 müraciət daxil olmuşdur. Ötən dövr üzrə daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlər də nəzərə alınmaqla, hesabat dövründə 252 işə baxılmış, 105 iş üzrə ərizənin təmin edilməsi, 35 iş üzrə ərizənin qismən təmin edilməsi, 95 iş üzrə ərizənin rədd edilməsi, 17 ərizənin baxılmamış saxlanması barədə qərarlar qəbul edilmişdir.

Əqli mülkiyyət hüquqlarının qorunması və təminatı sahəsində piratçılığa qarşı mübarizə tədbirləri çərçivəsində bir sıra çap məhsullarının nəzarət markası ilə buraxılması təmin edilmiş, il ərzində 100 865 (yüz min səkkiz yüz altmış beş) ədəd nəzarət markası verilmişdir.

Proqram təminatı sahəsində həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində ABŞ-ın "Microsoft", "Oracle" və "Trimble Tekla" şirkətləri ilə əməkdaşlıq davam etdirilmiş, onlayn rejimdə məsləhətləşmələr aparılmış, görüşlər keçirilmiş, gələcək qarşılıqlı əlaqələrin perspektivləri müzakirə edilmişdir.

Aidiyyəti dövlət qurumları ilə görülmüş birgə tədbirlərin nəticəsi olaraq, müşahidələr göstərir ki, 2005-ci ilə müqayisədə piratçılığın səviyyəsi kitab satışı sahəsində 61%-dən 20%-ə, audio-video məhsul bazarında 90%-dən 53%-ə, proqram təminatında 96%-dən 71%-ə düşmüşdür.

Əqli mülkiyyət sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində 2022-ci ildə əqli mülkiyyət sahəsində ÜƏMT, Avropa Patent İdarəsi, Avrasiya Patent Təşkilatı (APT) və bir sıra dövlətlərin patent strukturları ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi, ölkəmizin beynəlxalq müqavilələrdən və sazişlərdən irəli gələn öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi istiqamətlərində fəaliyyət davam etdirilmişdir.

2022-ci ilin 14-22 iyul tarixlərində ÜƏMT üzv-dövlətlərinin Assambleyalarının 63-cü sessiyasında Əqli Mülkiyyət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədrinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti onlayn formatda iştirak etmişdir.

Ölkəmiz "Əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq və əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi məsələlərinə dair Dövlətlərarası Şüaranın yaradılması haqqında" Sazişə müvafiq qeyd-şərtlə və 2017-ci il 26 may tarixində Kazan şəhərində imzalanmış "2010-cu il 19 noyabr tarixli "Əqli mülkiyyətin hüquqi qorunması və mühafizəsi məsələlərinə dair Dövlətlərarası Şüaranın yaradılması haqqında Saziş"ə dəyişikliklər edilməsi haqqında" Protokola qoşulmuşdur. 2022-ci il 20-21 sentyabr tarixlərində Avrasiya Patent Təşkilatı İnzibati Şurasının 41-ci (növbəti 29-cu) iclası çərçivəsində Avrasiya Patent İdarəsinin təşkilatçılığı ilə Moskva şəhərində beynəlxalq "Əqli mülkiyyət və texnologiyalar üzrə Avrasiya Konfransı" keçirilmişdir. Şüaranın xahişi ilə Əqli Mülkiyyət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri konfrans iştirakçıları qarşısında "İnnovasiya və əqli mülkiyyətin qorunması Avrasiya məkanında" mövzusunda geniş məruzə etmişdir.

Agentliyin İdarə Heyətinin sədri Avropa Patent İdarəsinin "İxtiraçılığa və patent işinə verdiyi töhfəyə görə" V.İ. Blinnikov adına qızıl medalına layiq görülmüşdür.

Agentliyin təşəbbüsü və dəstəyi ilə ölkəmizin gənc ixtiraçıları APT-nın 25 illiyinə həsr olunmuş "Gələcəyə baxış" Universiadasında iştirak etmiş və qaliblər sırasında yer almışlar.

Əqli mülkiyyət sahəsi ilə bağlı konfransların keçirilməsi, kitabların hazırlanması və nəşr edilməsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir. Bu çərçivədə Əqli Mülkiyyət Agentliyi, Türkiyə Patent və Əmtəə Nişanları Qurumu (Türkpateent) və Gürcüstanın Milli Əqli Mülkiyyət Mərkəzinin (Sakpatenti) təşkilatçılığı, ÜƏMT-nin dəstəyi ilə Türkiyə Respublikasının Antalya şəhərində coğrafi göstəricilər mövzusunda keçirilən regional simpozium və coğrafi göstəricilərə dair sərgi keçirilmişdir. Agentliyin İdarə Heyətinin sədrinin tədbir iştirakçılarına videomüraciət etmişdir. Videomüraciət əsasında "Azərbaycana məxsus coğrafi göstəricilər", "İnnovasiyalı inkişaf və əqli mülkiyyət hüquqları" kitabları çap edilərək yayılmışdır.

Hesabat ilində "Nə etməliyik ki, biznes və mədəniyyət müxtəlif qütblərdə yerləşməsinlər", "Kreativ iqtisadiyyat: gələcək naminə innovasiyalar", "Azərbaycana məxsus coğrafi göstəricilər", "Творчество как основа авторства", "Эволюция права интеллектуальной собственности и задачи офисов ИС в современных условиях", "Инновации и охрана ИС в евразийском пространстве", həmçinin ötən illərdə buraxılmış kitabların bir çoxu yenidən çap edilərək yayılmışdır.

Erməni saxtakarlıqlarının və erməni plagiatçılığının ifşa edilməsi və bu sahədə məlumatların geniş ictimaiyyətə çatdırılması 2022-ci ildə də Agentliyin fəaliyyətində əsas istiqamətlərdən olmuşdur.

23 Aprel - "Ümumdünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü" münasibətilə Əqli Mülkiyyət Agentliyi tərəfindən ənənəvi olaraq hər il keçirilən tədbirlər çərçivəsində erməni saxtakarlıqları və uydurmaları ifşa edilmişdir. Keçən il bu mövzuda "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya Azərbaycan torpaqlarına hay-erməni iddialarının davam etdirilməsi haqqında" vebinar keçirilmiş, vebinarında Agentliyin İdarə Heyətinin sədri eyni mövzuda çıxış etmiş və həmin təqdimat əsasında kitabça nəşr olunmuşdur.

Erməni saxtakarlıqlarının və uydurmalarının ifşası ilə bağlı görülmüş işlər sırasında müxtəlif dillərdə "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya işğaldan azad edilmiş ərazilərdə mədəni sərvətlərin sahibləri haqqında", "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya digər xalqların siyasi tarixini, tarixi coğrafiyasını və mədəniyyətini özününküləşdirməklə hay-erməni qədimliyinin qurulma cəhdləri", "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya "Armeniya" ərazisinin həqiqi sakinləri haqqında. Ancient texts and classic sources expose Armenian falsifications and fabrications or about

primordial inhabitants of territory "Armenia". Древние тексты и классические источники разоблачают армянские фальсификации и измышления или об исконных насельниках территории "Armeniya", "Qədim mətnlər və klassik mənbələr erməniçilik saxtakarlıqlarını və uydurmalarını ifşa edir və ya ermənilərin Qafqaz avtoxtonluğu cəhdləri", "Qafqaz Albaniyası, onun sakinləri və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə mədəni sərvətlər", "Хайи-армяне, стремясь утвердить свое место среди исторических народов, не брезгают ревизией текста Священного Писания и Термин "Армения", будь то топоним или этноним, не имеет никакого отношения к нынешним армянам и присвоен ими" və s. kitabçalar çap edilərək yayılmışdır.

Kütləvi informasiya vasitələrində əqli mülkiyyət sahəsinə aid informasiya, maarifləndirici və təbliğat xarakterli 100-dən artıq məqalə və digər materiallar dərc olunmuş, "Əqli Mülkiyyət" jurnalının 2 nömrəsi çapdan buraxılmış, TV və radio kanallarında 30-a yaxın veriliş və süjetlər göstərilmiş, Agentliyin sosial media (Facebook, Instagram, Youtube, Twitter, LinkedIn) hesabları üzərindən 500-dən çox paylaşım edilmişdir.

Hesabat ilində kadrlarla iş və işə qəbulla bağlı prosedurlar dövlət qulluğu sahəsinə tənzimləyən normativ hüquqi aktların və Əmək Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq Agentliyin Aparatına və tabeliyində olan qurumlara 29 nəfər işə qəbul edilmişdir.

2022-ci ildə Əqli Mülkiyyət Agentliyinin Aparatının və tabeliyində olan qurumların əməkdaşları ÜƏMT Akademiyasının distant təhsil və ixtisasartırma kurslarında, həmçinin əqli mülkiyyət sahəsi ilə bağlı 60-dan artıq milli və beynəlxalq kurs, seminar və konfranslarda iştirak edərək ixtisaslarını artırmışlar.

Hesabat ilində Agentliyin "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan xidmətləri göstərdiyinə və hüquqi hərəkətləri həyata keçirdiyinə görə dövlət büdcəsinə **202 340** manat dövlət rüsumu köçürülmüşdür.

Agentlik tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş xidmətlərin göstərilməsinə görə 2022-ci ildə daxil olan xidmət haqlarının məbləği **4 194 583** manat, xərclər isə **2 529 935** manat olmuşdur. Beləliklə, gəlir **1 664 647** manat təşkil etmişdir. Bu da 2021-ci illə müqayisədə **468 975** manat çoxdur.